

ETIČKI KODEKS

FARMACEUTA SRBIJE

("Sl. glasnik RS", br. 104/2024)

Uvod

Zakonski propisi i etička načela u pružanju zdravstvene zaštite u znatnoj meri se poklapaju, budući da ponašanje zdravstvenih radnika treba da odražava brigu za dobrobit, dostojanstvo i zdravlje svakog čoveka kao i pravo čoveka na samoopredeljenje. Magistri farmacije (u daljem tekstu farmaceuti) su dužni da doprinesu poboljšanju zdravstvene zaštite, obavljajući svoje profesionalne zadatke u skladu sa zakonskim propisima koji uređuju farmaceutsku zdravstvenu delatnost i standardima Dobre apotekarske prakse. Polazeći od činjenice da njihov rad direktno utiče na ljudski život i zdravlje, farmaceuti su u obavezi da konstantno ulažu napore u cilju usavršavanja i primene najnovijih saznanja i dostignuća na polju farmaceutskih i medicinskih nauka. Farmaceuti snose odgovornost za obavljanje svojih dužnosti kao stručnjaci koji su ovlašćeni za širok spektar farmaceutske zdravstvene delatnosti, te učestvuju u edukativnim kampanjama za očuvanje zdravlja, poboljšanja i održavanja kvaliteta života. U obavljanju svog poziva farmaceuti su samostalni i nezavisni, a za svoj rad odgovorni su pred samim sobom, svojom profesijom i društvom.

Etički kodeks farmaceuta Srbije (u daljem tekstu Kodeks) je obavezujući za sve farmaceute koji rade na neposrednim poslovima zdravstvene zaštite obavljajući apotekarsku zdravstvenu delatnost, odnosno za sve članove Farmaceutske komore Srbije (u daljem tekstu Komora). Ovaj kodeks promovira principe profesionalne etike radi uspostavljanja etičkog ponašanja članova Komore u obavljanju poslova farmaceutske zdravstvene delatnosti.

Farmaceut je u obavezi da tokom svog profesionalnog rada održava visok nivo ličnog i profesionalnog ponašanja i učinka, unapređuje znanja i kontinuirano razvija kompetencije relevantne za apotekarsku praksu.

Etika se definiše kao sistematsko proučavanje moralnih principa i njihove primene u praksi kod etičkog rasuđivanja i etičkog donošenja odluka. Mnoga pitanja sa kojima se farmaceuti susreću u praksi ne zahtevaju etičko rasuđivanje. Ali kada se suoče sa etičkim dilemama, od farmaceuta se očekuje da donesu etičku odluku, kao i da obrazlože svoju odluku svim učesnicima na koje ova odluka može imati uticaja.

Ovaj kodeks je podržan od strane kolega farmaceuta iz prakse. Kodeks definiše principe koji čine osnovnu osnovu dužnosti, uloga i odgovornosti farmaceuta. Ovi principi ustanovljeni su da usmeravaju farmaceute u odnosu sa pacijentima, zdravstvenim radnicima, međusobno i društvom u celini.

Prilozi ovog etičkog kodeksa čine: Uputstvo za primenu i Zakletva za farmaceute članove Farmaceutske komore Srbije.

Deo 1:

PROFESIONALNA ETIKA FARMACEUTA

U skladu sa Etičkim kodeksom farmaceut treba da bude:

Nezavistan

Farmaceut je u vršenju apotekarske delatnosti nezavistan u svom radu, kako u odnosu na poslodavca, vlasnika apoteke, pretpostavljene, tako i u odnosu na medije, političke partije, kao i druge ustanove i institucije društva.

Nepristrasan

Farmaceut je dužan da obavlja apotekarsku dužnost bez naklonosti, predubeđenja i predrasuda zasnovanih na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, verskim ubeđenjima, političkoj opredeljenosti, polu, starosnoj dobi, ličnom stavu i drugim ličnim svojstvima.

Stručan i odgovoran

Farmaceut treba da poseduje teorijsko i praktično znanje i veštine za odgovorno, stručno i efikasno vršenje apotekarske delatnosti. Farmaceut je dužan da prati promene u struci i kontinuirano usavršava teorijsko i praktično znanje i veštine tokom svog profesionalnog života.

Dostojanstven

Farmaceut je dužan da se ponaša dostojanstveno i da se uzdržava od nedoličnih postupaka, da čuva ugled apotekarske profesije.

Posvećen svojoj profesiji

Farmaceut je dužan da uloži svoje zalaganje i kompetencije u ostvarivanje najboljih rezultata, i da se u svakoj prilici pridržava Etičkog kodeksa.

Deo 2: ETIČKI PRINCIPI I DUŽNOSTI

Strukturu Kodeksa čini sledeće:

Principi - čine temelj Kodeksa i obuhvataju iskaze vezane za fundamentalna moralna načela, moralne vrednosti i moralne principe koji su primenljivi u zdravstvu, a radi uspostavljanja etičkog ponašanja članova Komore.

Dužnosti - detaljnije upućuju farmaceute u standarde profesionalnog ponašanja koje oni moraju da prihvate i poštuju u obavljanju profesije zdravstvenog radnika.

PRVI PRINCIP

Farmaceut postavlja zdravlje, sigurnost i dobrobit pacijenta u centar svoje profesionalne pažnje

Dužnosti

1.1. Farmaceut poseduje naročito znanje i stručnost o lekovima i medicinskim sredstvima, te se od njega očekuje da u stručnoj praksi koristi svoja znanja za dobrobit i bezbednost pacijenata. U svakom trenutku farmaceut je u obavezi da deluje u interesu pacijenata i nastoji da obezbedi najbolju moguću zdravstvenu zaštitu u saradnji sa drugim zdravstvenim

profesijama. Farmaceut u apoteci obezbeđuje proizvode koji su bezbedni, efikasni i odgovarajućeg kvaliteta, a koji se koriste u prevenciji ili lečenju bolesti, ublažavanju simptoma bolesti, poremećaja i tegoba, kao i dijagnostikovanju oboljenja.

1.2. Kada proceni da je to u interesu pacijenta, farmaceut je dužan da pravovremeno uputi pacijenta kod najmerodavnijeg zdravstvenog radnika poštujući princip autonomije pacijenta, kao i princip "*Primum non nocere*" (prvo ne naškoditi).

1.3. Farmaceut je dužan da u granicama svoje stručne osposobljenosti spreči nepravilno lečenje pacijenta, kada proceni da je to u interesu bezbednosti i zdravlja pacijenta i da se o ovome konsultuje sa lekarom (posebno kod lekova i medicinskih sredstava koji se izdaju na recept, odnosno nalog).

DRUGI PRINCIP

Farmaceut izgrađuje profesionalni odnos sa svakim pacijentom

Dužnosti

2.1. Farmaceut ima moralnu obavezu da se prema svim korisnicima zdravstvenih usluga kojima je potrebna njegova pomoć odnosi sa istim osećajem odgovornosti i razumevanja. To znači da u granicama humanosti njegova predanost svim pacijentima mora biti jednaka.

2.2. Farmaceut mora da izgradi odnos poverenja sa svakim pacijentom kao i da pridobijeno poverenje pacijenta održava i produbljuje.

2.3. Farmaceut se angažuje u obezbeđivanju farmaceutske zdravstvene zaštite za svakog pojedinca, bez obzira na rasu, pol, etničko poreklo, veru, socijalni i bračni status, seksualno opredeljenje, političku orijentaciju, starosno i zdravstveno stanje, kao i na svoj lični stav prema pojedincu ili njegovoj porodici.

TREĆI PRINCIP

Farmaceut uvažava integritet, potrebe pacijenta i njegovo dostojanstvo

Dužnosti

3.1. Farmaceut poštuje dostojanstvo i život čoveka, od samog začetka.

3.2. Farmaceut uvažava zdravstvene potrebe pacijenta i bez razlike prihvata pacijenta sa smanjenim sposobnostima i nastoji da ga uključi, koliko je to moguće, u proces donošenja odluka po pitanju njegovog lečenja i/ili terapije.

ČETVRTI PRINCIP

Farmaceut poštuje pravo poverljivosti i privatnosti u zdravstvu

Dužnosti

4.1. Farmaceut je u obavezi da zadrži u tajnosti sve informacije u vezi sa pojedincem dobijene tokom obavljanja farmaceutske zdravstvene delatnosti, jer se ove informacije smatraju stručnom, odnosno profesionalnom tajnom. Pored ličnih podataka o pojedincu, profesionalna tajna zdravstvenih radnika podrazumeva: istoriju bolesti, rezultate

laboratorijskih analiza, propisane lekove i/ili medicinska sredstva. Obaveza čuvanja profesionalne tajne zdravstvenih radnika odnosi se na farmaceute i ostalo osoblje u apoteci koje u toku obavljanja svojih aktivnosti dođe do poverljivih informacija. Stoga farmaceut ima moralnu obavezu da na svaki način smanji rizik od neovlašćenog ili nepotrebnog pristupa poverljivim podacima (kodiranje podataka u kompjuteru, anonimizacija podataka i sl.).

4.2. Odgovorni farmaceut u zdravstvenoj ustanovi (bolnici, klinici i/ili apoteci) mora da osigura da svako ko ima pristup poverljivim informacijama bude svestan obaveze poštovanja tih poverljivih informacija.

4.3. Poverljiva informacija se otkriva isključivo u slučajevima:

- kada pacijent ponudi svoj pristanak (ili taj pristanak ponudi pacijentov zastupnik, roditelj pacijenta, staratelj ili negovatelj ukoliko je pacijent u besvesnom stanju, sa oštećenjem mozga, dementan ili mentalno bolestan),
- kada zakon zahteva,
- kada otkrivanje informacija ide u svrhu odobrenog medicinskog istraživanja,
- kada informaciju treba podeliti sa drugim zdravstvenim radnicima koji učestvuju u lečenju pacijenta i
- kada bi neotkrivanje informacija stavilo pacijenta ili druge osobe u veliku opasnost.

U slučaju sprečavanja ozbiljnih povreda ili narušavanja zdravlja pacijenta, treće strane ili zdravlja društva u celini, količina informacija i broj onih kojima se one otkrivaju trebalo bi da budu ograničeni na najneophodniji broj.

4.4. Farmaceut bi trebalo da vodi računa da informacije o uslugama koje se obezbeđuju adolescentima ne bi uvek trebalo otkrivati njihovim roditeljima, kada je to dugoročno gledano u vezi sa održavanjem uspostavljenog poverenja između farmaceuta i adolescenata.

4.5. Informacije u vezi sa navikom propisivanja lekova nekog lekara i/ili u vezi sa radom samog lekara, takođe se smatraju poverljivim, te je farmaceut u obavezi da uvažava pravo lekara na poverljivost u ovom smislu.

PETI PRINCIP

Farmaceut poštuje prava pacijenata na dobijanje odgovarajuće farmaceutske zdravstvene zaštite i omogućava ispunjenje ovih prava

Dužnosti

5.1. Farmaceut je moralno odgovoran da informiše pacijente o dostupnosti farmaceutske zdravstvene zaštite, pružajući svojim pacijentima na prijemčiv i razumljiv način precizne i jasne informacije utemeljene na naučnim saznanjima. Farmaceut koji se, vođen svojom savesti, protivi obezbeđivanju pojedinih farmaceutskih usluga i/ili izdavanju određenih farmaceutskih proizvoda, mora da bude spreman da obrazloži razloge svog moralnog protivljenja svom pretpostavljenom, a nikako pacijentu.

5.2. Farmaceut se može pozvati na svoj lični moralni stav samo ako time ne dovodi u opasnost zdravlje i život pacijenta. U slučaju moralnog neslaganja farmaceut je dužan da

obezbedi kontinuitet farmaceutske zdravstvene delatnosti, te da uputi pacijenta kod drugog farmaceuta ili u drugu zdravstvenu ustanovu.

5.3. Farmaceut ne sme napustiti radno mesto dok nije prisutan drugi farmaceut koji će preuzeti odgovornost za obavljanje apotekarske delatnosti.

5.4. U slučajevima obustave rada, zatvaranja ili preseljenja zdravstvene ustanove, poslovnih transakcija, prirodnih nepogoda i katastrofa farmaceut je dužan da obezbedi kontinuiranu farmaceutsku zaštitu pacijenata.

5.5. U slučaju prekida kontinuiteta usluga, kada se medicinske baze podataka o pacijentima upućuju u drugu zdravstvenu ustanovu, pacijent mora biti informisan i mora dati svoju usmenu saglasnost.

ŠESTI PRINCIP

Farmaceut pruža stručne savete i preporuke u profesionalnom radu uvažavajući etičke principe autonomije i informisane saglasnosti

Dužnosti

6.1. Farmaceut je u obavezi da poštuje autonomiju pacijenta odnosno slobodu pacijentovog izbora kao neotuđivo pravo pacijenta u svim situacijama koje uključuju pružanje zdravstvene zaštite, ako se radi o pacijentu koji je zakonski, fizički i psihički kompetentan da samostalno odlučuje. Farmaceut poštuje pravo pacijenta da odabere i/ili promeni apoteku ili farmaceuta.

6.2. U profesionalnom radu prilikom izdavanja lekova na recept i/ili bez recepta, izdavanja zamenskog leka, terapijskih paralela i odabira medicinskih sredstava farmaceut uvek pruža savet i neophodne informacije o leku (doziranje, mogući neželjeni efekti, interakcije sa drugim lekovima i/ili hranom, način čuvanja leka i drugo), i proverava da li je ove informacije pacijent razumeo i zapamtio. Čak i u slučaju da pacijent odbije predloženi savet, lek ili medicinsko sredstvo, farmaceut ima moralnu obavezu da sa puno takta i strpljenja pokuša da objasni pacijentu posledice takve odluke i da predloži alternativnu zamenu. Pošto je farmaceutu dobrobit i zdravlje pacijenta prva i osnovna briga, na svaku kritiku ili negodovanje pacijenta farmaceut neće reagovati, osim ako mu njegovo stručno znanje i profesionalna načela ne nalažu da spreči nepravilno lečenje.

6.3. Farmaceut poštuje odluku dobro informisanog pacijenta, koji samostalno i svesno odluči da odbije lečenje ili zdravstvene usluge, samo ukoliko pacijent svojom odlukom ne ugrožava zdravlje svoje porodice, okoline ili treće strane. Posledice takve odluke farmaceut mora pacijentu pažljivo da objasni.

6.4. Farmaceut ima obavezu da prepozna situacije kada je pacijentovo samolečenje neprikladno i da ga pravovremeno uputi da potraži stručno mišljenje lekara.

6.5. Pošto je farmaceut lično odgovoran za izdavanje farmaceutskih proizvoda bez recepta, u slučaju opravdane sumnje da će osoba (pacijent) upotrebiti farmaceutski proizvod na način koji će štetiti njenom zdravlju ili kojim će dovesti u opasnost svoj život i/ili zdravlje drugih ljudi, farmaceut je dužan da takvoj osobi uskrati izdavanje proizvoda koji se izdaju bez lekarskog recepta.

SEDMI PRINCIP

Farmaceut poštuje zakonske propise, pridržava se visokih profesionalnih standarda i ističe dostojanstvo i časnost svog poziva

Dužnosti

7.1. Farmaceut poštuje zakone, podzakonske akte, Vodič dobre apotekarske prakse i Etički kodeks, kako u teoriji tako i u praksi. Farmaceut se neće angažovati u delatnostima bilo koje vrste koje bi diskreditovale profesiju ili ugrozile poverenje javnosti u farmaceutsku profesiju. Obavljajući svoju delatnost, farmaceut mora da čuva i interes zdravstvene ustanove u kojoj radi, ukoliko time ne dovodi u opasnost zdravlje i život pacijenta.

7.2. Farmaceut ne sme da radi u uslovima bilo kakvog sukoba interesa koji ograničavaju njegovu autonomiju u donošenju profesionalne odluke i kao posledicu mogu da imaju loš kvalitet farmaceutske usluge pružene pacijentu.

7.3. Farmaceut ne sklapa poslovne aranžmane sa lekarima na način koji bi mogao da ugrozi pravo pacijenta na izbor apoteke.

7.4. Farmaceut ne sklapa poslovne aranžmane koji bi mogli da ugroze nezavisnost farmaceuta u donošenju odluka prilikom izdavanja i savetovanja.

7.5. I u privatnom životu farmaceut mora čuvati dostojanstvo svog poziva i stoga mora izbegavati ponašanje, radnje i aktivnosti, uključujući i medije i društvene mreže, koje bi nanele štetu njegovom ličnom ugledu i integritetu, a time i ugledu farmaceutske struke i zdravstvene struke u celini.

OSMI PRINCIP

Farmaceut kontinuirano nastoji da obogati svoje znanje i nivo stručne osposobljenosti

Dužnosti

8.1. Farmaceut ima etičku i profesionalnu obavezu da stalno uči i prati stručnu literaturu usavršavajući svoje stručne sposobnosti. Farmaceut je dužan da obezbedi da njegovo znanje, veštine i rad budu na visokom nivou kvalitetne i savremene apotekarske prakse zasnovane na dokazima.

8.2. Farmaceut je u obavezi da kontinuirano procenjuje i unapređuje svoje stručne sposobnosti kako bi mogao da pruži što više u pogledu obezbeđivanja adekvatne usluge pacijentu, primenom Nacionalnog okvira za procenu kompetencija farmaceuta.

8.3. Farmaceut se kao mentor angažuje u osposobljavanju i edukaciji specijalizanata, pripravnika, budućih farmaceuta, đaka i studenata. Kao što postoji obaveza stalnog stručnog usavršavanja, tako postoji i moralna obaveza da se vlastito znanje prenosi na druge, manje iskusne kolege i kolege iz drugih zdravstvenih struka.

8.4. Svojim ličnim primerom u radu i ponašanju iskusan farmaceut mora biti uzor mlađem, manje iskusnom kolegi.

DEVETI PRINCIP

Farmaceut saraduje sa svojim kolegama i drugim zdravstvenim radnicima u cilju postizanja maksimalnih rezultata u obavljanju farmaceutske zdravstvene delatnosti

Dužnosti

9.1. Farmaceut uvažava kvalitete i stručnost svojih kolega i ostalih zdravstvenih radnika i prema svima se odnosi časno, pošteno i kolegijalno. Nijednim svojim činjenjem, nečinjenjem ili rečju farmaceut ne sme naneti direktnu ili indirektnu moralnu, stručnu ili materijalnu štetu svom kolegi farmaceutu ili drugom zdravstvenom radniku. Imajući u vidu pravo na diskreciju, farmaceut konsultuje svoje kolege ili druge zdravstvene stručnjake u interesu pacijenta. Ukoliko je potrebno, farmaceut upućuje svoje pacijente drugim zdravstvenim stručnjacima, izgrađujući sa njima profesionalni odnos i nastojeći da izađe u susret potrebama pacijenata.

9.2. Farmaceut je etički odgovoran da reaguje na svako nekompetentno ili neetičko ponašanje zdravstvenog radnika, a naročito ako takvo ponašanje ima za posledicu povredu prava i ličnosti pacijenta.

DESETI PRINCIP

Farmaceut doprinosi sistemu zdravstvene zaštite i izlazi u susret potrebama društva

Dužnosti

10.1. Farmaceut podržava sve odobrene terapije koje su bezbedne, efikasne i zasnovane na naučnim dokazima.

10.2. Farmaceut učestvuje u programima za edukaciju građana u oblasti zdravstvene zaštite i javnog zdravlja.

10.3. Farmaceut podržava pozitivne promene u sistemu zdravstvene zaštite aktivnim doprinosom i učešćem u razvoju i modifikovanju sistema zdravstvenog osiguranja.

10.4. Farmaceut se zalaže za racionalno trošenje sredstava zdravstvene zaštite.

10.5. Farmaceut saraduje sa svojim kolegama i drugim zdravstvenim radnicima, kao i sa institucijama od javnog značaja i grupama koje zastupaju prava pacijenata, kako bi promovisali bezbednu i efikasnu zdravstvenu zaštitu.

10.6. Farmaceut podržava ekološke aktivnosti vezane za farmaciju promovišući bezbedno uništavanje lekova i medicinskih sredstava.

JEDANAESTI PRINCIP

Farmaceut aktivno učestvuje u ispitivanjima lekova i medicinskih sredstava i istraživanjima u oblasti savremene farmaceutske prakse

Dužnosti

11.1. Farmaceut je dužan da u granicama svoje stručne osposobljenosti podržava razvoj nauke podupirući u svakoj prilici naučno-istraživačke projekte. Farmaceut uključen u biomedicinska istraživanja (klinička ispitivanja lekova) treba da poznaje i poštuje zahteve

etičkih komiteta, koji su konstituisani na propisan način, kao i međunarodne etičke smernice i uputstva za izvođenje biomedicinskih istraživanja na ljudima.

11.2. Prilikom planiranja i učestvovanja u istraživanjima farmaceutske prakse farmaceut je u obavezi da poštuje standarde i principe dobre naučne prakse i etičke principe u istraživanju. Ovo se odnosi na učestvovanje bilo u ulozi ispitanika bilo u ulozi istraživača. Prihvatljivim se smatra samo učestvovanje u istraživanjima koja su dobila saglasnost relevantnog etičkog komiteta.

11.3. Farmaceut u ulozi istraživača ima obavezu da pruži sve potrebne informacije i objašnjenja ispitanicima, kako bi ispoštovao pravo ispitanika da samostalno donesu informisanu odluku da li žele da učestvuju u istraživanju. Farmaceut u ulozi ispitanika u istraživanjima farmaceutske prakse ima obavezu da da informisanu saglasnost.

DVANAESTI PRINCIP

Farmaceut ne učestvuje, niti podržava reklamne kampanje lekova i/ili medicinskih sredstava, koje nisu u skladu sa zakonskim propisima i služe širenju informacija koje dovode opštu javnost u zabludu

Dužnosti

12.1. Farmaceut ne učestvuje, niti podržava oglašavanje zdravstvenih usluga, reklamnih kampanja lekova i/ili medicinskih sredstava, koje:

- (a) nije u skladu sa relevantnim zakonskim propisima
- (b) obmanjujuće je
- (v) neprimereno je
- (g) nedopustivo prema drugim nosiocima apotekarske delatnosti.

Farmaceut je dužan da poštujući zakonske propise, osigura da primalac oglasne poruke (pacijenti u apoteci, građani, stručna javnost) dobije uvek tačne, proverene i potrebne informacije. Svako učešće ili podržavanje oglašavanja u bilo kom obliku koje može da dovede opštu javnost u zabludu i/ili podstiče na kupovinu lekova i medicinskih sredstava, što za posledicu može da ima njihovu prekomernu, nepotrebnu, odnosno neracionalnu upotrebu, smatra se etički nedopustivim.

Obmanjujuće oglašavanje je oglašavanje koje:

1. na bilo koji način, uključujući promociju apoteka i zaposlenih u apoteci, obmanjuje ili može da obmanjuje opštu i stručnu javnost;
2. sadrži nejasnoće i preterivanje;
3. koristi, ili bi moglo da koristi neiskustvo, neinformisanost, neznanje ili nepoznavanje oblasti zdravlja, lekova i medicinskih sredstava u profitabilne svrhe.

Neprimereno oglašavanje apotekarske delatnosti je oglašavanje koje sadrži uvredljive i druge sadržaje koji su u suprotnosti sa Etičkim kodeksom farmaceuta Srbije.

Nedopustivo upoređujuće oglašavanje apotekarske delatnosti je oglašavanje koje nanosi štetu konkurenciji.

12.2. Svaki oblik oglašavanja koji nije u skladu sa relevantnim zakonskim propisima predstavlja neprimereno, obmanjujuće ili nedopustivo upoređujuće oglašavanje apotekarske delatnosti i smatra se povredom Etičkog kodeksa farmaceuta Srbije zato što je u suprotnosti sa dostojanstvom i ugledom farmaceutske profesije.

TRINAESTI PRINCIP

Farmaceut u granicama svoje stručne osposobljenosti komunicira sa medijima u cilju pružanja objektivnih i verodostojnih informacija i snosi odgovornost za javne nastupe

Dužnosti

13.1. Društvo ima pravo da od farmaceuta očekuje da obezbedi aktuelne, tačne i verodostojne informacije i komentare u vezi sa temama iz oblasti farmaceutske zdravstvene zaštite.

13.2. U svim oblicima javnih nastupa u medijima i na društvenim mrežama u kojima učestvuje, farmaceut vodi računa o ličnom ugledu, ali štiti i ugled institucije u kojoj je zaposlen i integritet farmaceutske profesije u celini. Javnim nastupima, prema ovom kodeksu, smatraju se svi oblici plaćenih ili neplaćenih oglašavanja zdravstvenih ustanova, izdavanja pisanih, audio ili video materijala, intervjui, komentari u javnim medijima, aktivnosti na društvenim mrežama, kao i davanje stručnih mišljenja o lekovima i medicinskim sredstvima.

13.3. Kada nastupa u javnim medijima i društvenim mrežama bilo koje vrste, farmaceut mora svoj nastup osmisliti tako da dominira edukativna orijentacija, i da daje informacije utemeljene na valjanim i pouzdanim naučnim saznanjima. U javnim nastupima bilo koje vrste ne smeju se davati informacije i/ili komentari koji bi mogli na bilo koji način naneti štetu ili dovesti u zabludu primaoca informacija (nestručnu javnost), ili naneti štetu, povrediti ugled i prava ostalih zdravstvenih radnika i zdravstvenih institucija. Farmaceut ograničava komentare i odgovore samo na pitanja koja su u nadležnosti institucije u kojoj radi.

ČETRINAESTI PRINCIP

Farmaceut deluje u okvirima definisanim Etičkim kodeksom u skladu sa digitalizacijom i pratećim unapređenjima u domenu pružanja zdravstvene usluge

Dužnosti

14.1. Farmaceut je u obavezi da pruži isti kvalitet farmaceutske usluge bez obzira na to da li se usluga pruža licem u lice u prostorijama apoteke ili na drugi način (telefonske konsultacije, festivali zdravlja, tribine, javni časovi itd.).

14.2. U svakom trenutku farmaceut je u obavezi da deluje u najboljem interesu pacijenta i pruži najbolju moguću zdravstvenu zaštitu nezavisno od modaliteta pružanja farmaceutske usluge.

14.3. Farmaceut je u obavezi da osigura poverljivost i integritet svih informacija o pacijentima prilikom skladištenja, upotrebe ili prenosa digitalnih podataka o pacijentima. Sprovođenje ove obaveze podrazumeva poštovanje adekvatnih procedura u radu kada je bezbednost podataka na računaru i internetu u pitanju čijom upotrebom se sprečava mogućnost pristupa bilo koje neovlašćene strane, nezavisno od modaliteta pružanja farmaceutske usluge. Farmaceut je u obavezi da svoj korisnički nalog (korisničko ime i lozinka) na osnovu kojih informatički resurs sprovodi autentifikaciju (proveru identiteta korisnika) i autorizaciju (proveru prava pristupa, odnosno ovlašćenja korisnika) koristi samo za sebe, i ima dužnost da spreči neovlašćeno korišćenje svojih podataka.

14.4. Farmaceut je u obavezi da u skladu sa digitalizacijom i unapređenjima u oblasti savremene farmaceutske prakse kontinuirano unapređuje digitalne kompetencije u domenu digitalne transformacije definisanim Nacionalnim okvirom za procenu kompetencija farmaceuta.

Ovaj Etički kodeks se objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Stupanjem na snagu ovog etičkog kodeksa farmaceuta Srbije prestaje da važi Etički kodeks farmaceuta Srbije ("Službenom glasniku RS", broj 6/07).

Prilog 1.

UPUTSTVO ZA PRIMENU

Da li su farmaceuti u obavezi da poštuju Etički kodeks?

Svi farmaceuti su dužni da poštuju Etički kodeks u skladu sa Zakletvom farmaceuta koja je prilog ovog etičkog kodeksa. Neetička ponašanja, kao i kršenje odredbi Etičkog kodeksa, predstavljaju disciplinski prekršaj i podležu kažnjavanju.

Ko nadzire primenu odredbi Etičkog kodeksa?

Primenu odredbi Etičkog kodeksa nadziru etički odbori apotekarskih ustanova u javnom i privatnom vlasništvu, vlasnici privatnih praksi u apotekama privatne prakse, etički odbor zdravstvenih ustanova u okviru kojih je apoteka organizaciona jedinica (na primarnom nivou zdravstvene zaštite, odnosno sekundarnom/tercijarnom) i Etički odbor Farmaceutске komore Srbije.

Šta definiše Etički kodeks farmaceuta?

Etičkim kodeksom utvrđuju se principi i dužnosti farmaceuta koje farmaceut mora da poštuje kako u obavljanju apotekarske dužnosti, tako i u privatnom životu, a sve sa ciljem očuvanja i unapređenja dostojanstva i ugleda apotekarske struke.

Čemu služi Etički kodeks?

Etički kodeks predstavlja pisani dokument koji usvaja/donosi strukovna ili profesionala asocijacija, udruženje (u ovom slučaju Farmaceutska komora Srbije) sa ciljem da se javno proklamuju moralne vrednosti kojima farmaceuti treba da teže u obavljanju svojih profesionalnih zadataka u bolničkoj i/ili javnoj apoteci. Strukturu kodeksa čine dužnosti opisane kroz očekivano (poželjno) ponašanje u određenim situacijama u praksi, bilo da se

radi o intereakciji sa pacijentima, građanima, drugim zdravstvenim radnicima, saradnicima ili međusobno. Pored pomenutih situacija uobičajeno najčešće prisutnih u praksi, dužnosti navedene u Kodeksu se uvek primenjuju na svaku situaciju koja se može dogoditi u praksi. Na ovaj način farmaceuti su u obavezi da ispoštuju sve etičke principe dosledno i u potpunosti.

S druge strane, Kodeks može biti od značaja i za opštu javnost (korisnici usluga apoteka i pacijenti) da bi mogli da steknu jasnu sliku o tome kakvo ponašanje farmaceuta se smatra prihvatljivim i samim tim očekivanim u praksi.

Prilog 2.

ZAKLETVA ZA FARMACEUTE ČLANOVE FARMACEUTSKE KOMORE SRBIJE

"U času kada dobijam licencu za rad svečano obećavam, obavezujem se i zaklinjem, da ću svoj poziv obavljati časno, dostojanstveno i savesno po zakonima čovečnosti i u skladu sa načelima iskazanim u Etičkom kodeksu farmaceuta Srbije. Svečano se zaklinjem da ću svoje znanje, iskustvo i stručnost primeniti na najbolji način u korist pacijenata i drugih zdravstvenih radnika, poštujući pri tome ljudska prava i dostojanstvo čoveka i da ću i u profesionalnom i u privatnom životu čuvati ugled i plemenitu tradiciju struke. Ovo izjavljujem svečano i slobodno svestan odgovornosti koje mi društvo kao zdravstvenom radniku poverava".